

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัตุนญาผูกพันของเกษตรกร ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจของเกษตรกรต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัตุนญาผูกพัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัตุนญาผูกพันของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของเกษตรกร ในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัตุนญาผูกพันของเกษตรกร

จำนวนประชากรที่ศึกษาครั้งนี้มีทั้งสิ้น 168 คน โดยทำการแบ่งเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัตุนญาผูกพันจำนวน 84 คน และเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบไม่มีสัตุนญาผูกพันจำนวน 84 คน เป็นเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นในอำเภอพร้าว อำเภอเชียงดาว และอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติไคสแควร์ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม (Statistical Package for Social Science หรือ SPSS/PC⁺) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

เพศ

เพศของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัตุนญาผูกพัน มีเพศชาย ร้อยละ 91.7 มีเพศหญิงร้อยละ 8.3 และเกษตรกรไม่ผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัตุนญาผูกพัน มีเพศชาย ร้อยละ 96.4 มีเพศหญิงร้อยละ 3.6 สรุปได้ว่ากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 94 และเพศหญิงร้อยละ 6

อายุ

อายุของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 37.6 ปี อายุต่ำสุด 24 ปี สูงสุด 64 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.2 อายุระหว่าง 26-40 ปี และอายุเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 42.3 ปี อายุต่ำสุด 21 ปี สูงสุด 65 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 50 อายุระหว่าง 26-40 ปี อายุของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเฉลี่ย 40 ปี ต่ำสุด 21 ปี สูงสุด 65 ปี

ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันส่วนใหญ่ร้อยละ 69.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันส่วนใหญ่ร้อยละ 53.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

สมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 3.4 จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 2 คน สูงสุด 6 คน ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 91.6 และจำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 3.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 2 คน สูงสุด 6 คน ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 79.8 จำนวนสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 85.7

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 3.4 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 8 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร 3-4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.4 และพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 3.5 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 8 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร 3-4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.1 พื้นที่ทำการเกษตรของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 48.2 มีพื้นที่ทำการเกษตร 3-4 ไร่ พื้นที่สูงสุด 8 ไร่ และต่ำสุด 1 ไร่

พื้นที่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 2.5 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 7 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร 1-2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.6 และพื้นที่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 2.7 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 6 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร

1-2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.1 พื้นที่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 52.4 มีพื้นที่ทำการเกษตร 1-2 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 2.6 ไร่ พื้นที่สูงสุด 7 ไร่ และต่ำสุด 1 ไร่

ทำเลที่ตั้งของพื้นที่ของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.2 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน และทำเลที่ตั้งของพื้นที่ของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชลประทานร้อยละ 69.0 ทำเลที่ตั้งของพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.6 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่

การถือครองที่ดินของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.1 เป็นเจ้าของที่ดินเองทั้งหมด และการถือครองที่ดินของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันส่วนใหญ่ร้อยละ 90.5 เป็นเจ้าของที่ดินเองทั้งหมด การถือครองที่ดินของเกษตรกรของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 89.3 เป็นเจ้าของที่ดินเองทั้งหมด

จำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 2.6 จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 6 คน ส่วนใหญ่จำนวนแรงงานในครัวเรือน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 และจำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 2.5 จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 6 คน ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 จำนวนแรงงานในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8

จำนวนแรงงานในการทำการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 1.5 จำนวนแรงงานในการทำการเกษตรต่ำสุด 1 คน สูงสุด 3 คน ส่วนใหญ่จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 และจำนวนแรงงานในการทำการเกษตรของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 1.6 จำนวนแรงงานในการทำการเกษตรต่ำสุด 1 คน สูงสุด 3 คน ส่วนใหญ่จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 จำนวนแรงงานในการทำการเกษตรของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0

การจ้างแรงงานการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันส่วนใหญ่ไม่จ้างแรงงานปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 95.2 และการจ้างแรงงานการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันไม่มีการจ้างแรงงานในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น การจ้างแรงงานการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงานคิดเป็นร้อยละ 97.6

รายได้ในรอบปีที่ผ่านมา (บาท/ปี)

รายได้ในภาคเกษตร

- รายได้จากการปลูกข้าวของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน จำนวน 43 ราย มีรายได้เฉลี่ย 16,295.58 บาท ต่ำสุด 5,500.00 บาท สูงสุด 74,360.00 บาท ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.8 มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท รายได้จากการปลูกข้าวของเกษตรกรผู้ไม่ปลูก มะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 47 ราย มีรายได้เฉลี่ย 16,544.00 บาท ต่ำสุด 5,900.00 บาท สูงสุด 55,000.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.6 มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท

- รายได้จากการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมี สัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีรายได้เฉลี่ย 70,898.15 บาท ต่ำสุด 27,650.00 บาท สูงสุด 177,870.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 38.1 มีรายได้ระหว่าง 30,001-60,000 บาท รายได้จากการปลูกมะเขือม่วง ญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีรายได้เฉลี่ย 70,152.69 บาท ต่ำสุด 25,790.00 บาท สูงสุด 157,036.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.0 มีรายได้ ระหว่าง 60,001-90,000 บาท

- รายได้จากการปลูกพืชไร่ต่างๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมี สัญญาผูกพันจำนวน 37 ราย มีรายได้เฉลี่ย 14,000.65 บาท ต่ำสุด 3,900.00 บาท สูงสุด 34,800.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.1 มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท รายได้จากการปลูกพืชไร่ต่างๆ ของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 39 ราย มีรายได้เฉลี่ย 10,189.49 บาท ต่ำสุด 2,220.00 บาท สูงสุด 55,700.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.9 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท

- รายได้จากการปลูกไม้ผลต่างๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญา ผูกพันจำนวน 47 ราย มีรายได้เฉลี่ย 11,101.77 บาท ต่ำสุด 2,220.00 บาท สูงสุด 55,700.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.0 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท รายได้จากการปลูกไม้ผลต่างๆ ของเกษตรกรผู้ ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 45 ราย มีรายได้เฉลี่ย 12,737.22 บาท ต่ำสุด 2,500.00 บาท สูงสุด 45,320.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.8 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท

- รายได้จากการปลูกพืชผักต่างๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญา ผูกพันจำนวน 38 ราย มีรายได้เฉลี่ย 8,960.53 บาท ต่ำสุด 500.00 บาท สูงสุด 44,500.00 บาท ส่วน ใหญ่ร้อยละ 63.2 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท รายได้จากการปลูกพืชผักต่างๆ ของเกษตรกรผู้ไม่ ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 41 ราย มีรายได้เฉลี่ย 9,005.37 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 55,000.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.9 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท

- รายได้จากการเลี้ยงปศุสัตว์ของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญา ผูกพันจำนวน 48 ราย มีรายได้เฉลี่ย 17,257.81 บาท ต่ำสุด 2,500.00 บาท สูงสุด 65,000.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.2 มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท รายได้จากการเลี้ยงปศุสัตว์ของ

เกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 36 ราย มีรายได้เฉลี่ย 99,302.56 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 19,230.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.1 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท

- การทำการเกษตรอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 33 ราย มีรายได้เฉลี่ย 9,343.64 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 19,230.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.6 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท การทำการเกษตรอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 36 ราย มีรายได้เฉลี่ย 9,108.11 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 19,230.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.1 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท

- รายได้ในภาคเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีรายได้เฉลี่ย 109,204.50 บาท ต่ำสุด 46,240.00 บาท สูงสุด 218,480.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.3 มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท รายได้ในภาคเกษตรของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีรายได้เฉลี่ย 103,249.60 บาท ต่ำสุด 50,990.00 บาท สูงสุด 199,828.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 46.4 มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท

รายได้นอกภาคเกษตร

- รายได้จากการทำงานทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 48 ราย มีรายได้เฉลี่ย 9,531.67 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 19,800.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.7 มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท รายได้จากการทำงานทั่วไปของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 42 ราย มีรายได้เฉลี่ย 7,672.62 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 19,800.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.0 มีรายได้น้อยกว่าเท่ากับ 5,000 บาท

- รายได้จากการทำงานหัตถกรรมของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 16 ราย มีรายได้เฉลี่ย 4,500.00 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 9,500.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.8 มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท รายได้จากการทำงานหัตถกรรมของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 14 ราย มีรายได้เฉลี่ย 4,177.14 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 9,500.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.9 มีรายได้น้อยกว่าเท่ากับ 4,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 4,001-6,000 บาท

- รายได้จากการขายของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 6 ราย มีรายได้เฉลี่ย 19,116.67 บาท ต่ำสุด 9,000.00 บาท สูงสุด 50,000.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.7 มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท รายได้จากการขายของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 8 ราย มีรายได้เฉลี่ย 18,437.50 บาท ต่ำสุด 8,500.00 บาท สูงสุด 40,000.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 มีรายได้มากกว่า 10,000

-รายได้จากการหาของป่าของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน จำนวน 8 ราย มีรายได้เฉลี่ย 5,925.00 บาท ต่ำสุด 4,200.00 บาท สูงสุด 9,500.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 มีรายได้น้อยกว่าเท่ากับ 6,000.00 บาท รายได้จากการหาของป่าของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 4 ราย มีรายได้เฉลี่ย 6,975.00 บาท ต่ำสุด 5,400.00 บาท สูงสุด 9,500.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.0 มีรายได้มากกว่า 6,000 บาท

-รายได้นอกภาคเกษตรอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 12 ราย มีรายได้เฉลี่ย 4,170.83 บาท ต่ำสุด 1,400.00 บาท สูงสุด 8,500.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.0 มีรายได้น้อยกว่าเท่ากับ 4,000 บาท รายได้นอกภาคเกษตรอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 10 ราย มีรายได้เฉลี่ย 5,070.00 บาท ต่ำสุด 1,000.00 บาท สูงสุด 9,800.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.0 มีรายได้น้อยกว่าเท่ากับ 4,000 บาท

รายได้ในภาคเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีรายได้เฉลี่ย 8,829.40 บาท ต่ำสุด 0 บาท สูงสุด 65,000.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.3 มีรายได้น้อยกว่าเท่ากับ 10,000 บาท รายได้นอกภาคเกษตรของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีรายได้เฉลี่ย 7,224.17 บาท ต่ำสุด 0 บาท สูงสุด 72,200.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.4 มีรายได้น้อยกว่าเท่ากับ 10,000 บาท

รายได้รวมของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีรายได้เฉลี่ย 118,033.90 บาท ต่ำสุด 50,470.00 บาท สูงสุด 228,870.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.1 มีรายได้ระหว่าง 100,001-200,000 บาท รายได้รวมของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีรายได้เฉลี่ย 110,473.80 บาท ต่ำสุด 56,700.00 บาท สูงสุด 213,828.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.6 มีรายได้ระหว่าง 100,001-200,000 บาท

ผลผลิตมะเขือม่วงญี่ปุ่นเกรดเอของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีผลผลิตเฉลี่ย 11,431.90 กิโลกรัม ต่ำสุด 4,430.00 กิโลกรัม สูงสุด 28,500.00 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.2 มีผลผลิตน้อยกว่าเท่ากับ 2,000 กิโลกรัม และผลผลิตระหว่าง 2,001-4,000 กิโลกรัม ผลผลิตมะเขือม่วงญี่ปุ่นเกรดเอของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีผลผลิตเฉลี่ย 11,460.33 กิโลกรัม ต่ำสุด 4,590.00 กิโลกรัม สูงสุด 26,280.00 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.5 มีผลผลิตมากกว่า 4,000 กิโลกรัม

ผลผลิตมะเขือม่วงญี่ปุ่นเกรดบี (กค./ไร่) ผลผลิตมะเขือม่วงญี่ปุ่นเกรดบีของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีผลผลิตเฉลี่ย 2,306.73 กิโลกรัม ต่ำสุด 650.00 กิโลกรัม สูงสุด 6,870.00 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.2 มีผลผลิตน้อยกว่าเท่ากับ 2,000 กิโลกรัม และผลผลิตระหว่าง 2,001-4,000 กิโลกรัม ผลผลิตมะเขือม่วงญี่ปุ่นเกรดบี

ของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีผลผลิตเฉลี่ย 2,918.33 กิโลกรัม ต่ำสุด 1,100.00 กิโลกรัม สูงสุด 6,540.00 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.8 มีผลผลิตระหว่าง 2,001-4,000 กิโลกรัม

ผลผลิตรวมของมะเขือม่วงญี่ปุ่น (กก./ไร่) ผลผลิตรวมของมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีผลผลิตเฉลี่ย 13,738.63 กิโลกรัม ต่ำสุด 6,147.00 กิโลกรัม สูงสุด 35,370.00 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.2 มีผลผลิตระหว่าง 10,001-20,000 กิโลกรัม ผลผลิตรวมของมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย มีผลผลิตเฉลี่ย 14,378.67 กิโลกรัม ต่ำสุด 5,690.00 กิโลกรัม สูงสุด 31,740.00 กิโลกรัม ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.6 มีผลผลิตระหว่าง 10,001-20,000 กิโลกรัม

แหล่งเงินกู้

การกู้ยืมเงินของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.0 กู้เงินจาก ธ.ก.ส. ส่วนการกู้ยืมเงินของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 84 ราย ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.9 กู้เงินจาก ธ.ก.ส.

จำนวนเงินกู้

จำนวนเงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 72 ราย เฉลี่ย 16,651.39 บาท ต่ำสุด 5,000.00 บาท สูงสุด 50,000.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.2 มีอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท จำนวนเงินกู้ของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจำนวน 76 ราย เฉลี่ย 15,401.32 บาท ต่ำสุด 5,000.00 บาท สูงสุด 40,000.00 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.9 มีอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคม

ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารเรื่องมะเขือม่วงญี่ปุ่น

- เหตุผลประกอบการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน จากการศึกษาพบ เหตุผลประกอบการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันแบ่งออกเป็น 10 ประเด็น คือ 1) เพราะเพื่อนบ้านชักชวน 2) เพราะมีประสบการณ์ในการปลูกมาก่อน 3) เพราะมีแรงงานเพียงพอในการปลูก 4) เพราะมีความเชื่อมั่นในบริษัทที่ทำการส่งเสริม 5) เพราะเห็นว่าจะได้รับความช่วยเหลือด้านปัจจัยการผลิต 6) เพราะมีการประกันราคาผลผลิต 7) เพราะมีตลาดรองรับที่แน่นอน 8) เพราะมีการรับซื้อถึงในพื้นที่

9) เพราะมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมคอยให้คำแนะนำในการปลูก 10) เพราะเห็นว่าทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น พบว่าเหตุผลที่ส่งเสริมให้เกษตรกรตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นมากที่สุดคือ มีตลาดรองรับที่แน่นอน ($\bar{x}=4.57$) รองลงมาเพราะมีการประกันราคาผลผลิต ($\bar{x}=4.50$) และเพราะเห็นว่าทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ($\bar{x}=4.40$)

- เหตุผลประกอบการตัดสินใจไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันจากการศึกษาพบ เหตุผลประกอบการตัดสินใจไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบไม่มีสัญญาผูกพันมากแบ่งออกเป็น 10 ประเด็น ได้แก่ 1) เพราะไม่มีประสบการณ์ในการปลูกมาก่อน 2) เพราะแรงงานในการเพาะปลูกไม่เพียงพอ 3) เพราะไม่แน่ใจว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้น 4) เพราะจะทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพ 5) เพราะกลัวว่าปลูกแล้วขายไม่ได้ ไม่มีตลาดรับซื้อ 6) เพราะไม่อยากเป็นหนี้เพิ่มขึ้น 7) เพราะมีที่ดินในการปลูกไม่เพียงพอ 8) เพราะไม่ได้รับการส่งเสริมแนะนำที่เพียงพอ 9) เพราะกลัวอันตรายจากสารเคมีที่ใช้ในการผลิต 10) เพราะขาดความเชื่อมั่นในบริษัททำการส่งเสริม พบว่าเหตุผลที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นมากที่สุดคือ ไม่อยากเป็นหนี้เพิ่มขึ้น ($\bar{x}=4.54$) รองลงมาคือ มีที่ดินในการปลูกไม่เพียงพอ ($\bar{x}=4.53$) และ เพราะกลัวว่าปลูกแล้วขายไม่ได้ ไม่มีตลาดรับซื้อ ($\bar{x}=4.52$)

- การได้รับข่าวสารเรื่องมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน ส่วนใหญ่รับข่าวสารเรื่องมะเขือม่วงญี่ปุ่นจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจากภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และการได้รับข่าวสารเรื่องมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน ส่วนใหญ่รับข่าวสารเรื่องมะเขือม่วงญี่ปุ่นจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจากภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 16.8

- ประสบการณ์ในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 2.7 ปี ประสบการณ์ปลูกต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 9 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.5 และประสบการณ์ในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันเฉลี่ย 2.4 ปี ประสบการณ์ปลูกต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 8 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.3 ประสบการณ์ในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 มีประสบการณ์ในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น 1-2 ปี รองลงมา ประสบการณ์ปลูกเฉลี่ย 2.6 ปี ประสบการณ์ปลูกสูงสุด 9 ปี และต่ำสุด 1 ปี

4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริษัท

การรู้จักหน่วยงานที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน

- การรู้จักหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน ส่วนใหญ่ไม่รู้จักหน่วยงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 71.4 และการรู้จักหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันพบว่า ส่วนใหญ่ไม่รู้จักหน่วยงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 85.7 การรู้จักหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่ไม่รู้จักหน่วยงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 78.6

- จากการศึกษาพบว่า การรู้จักหน่วยงานภาคเอกชน (บริษัท ฯลฯ) ที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน ส่วนใหญ่รู้จักหน่วยงานภาคเอกชนคือบริษัทสันติภาพเทรดดิ้ง คิดเป็นร้อยละ 37.0 และการรู้จักหน่วยงานภาคเอกชน (บริษัท ฯลฯ) ที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน ส่วนใหญ่รู้จักหน่วยงานภาคเอกชนคือบริษัทสันติภาพเทรดดิ้ง คิดเป็นร้อยละ 38.0 การรู้จักหน่วยงานภาคเอกชน (บริษัท ฯลฯ) ที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่รู้จักหน่วยงานภาคเอกชนคือบริษัทสันติภาพเทรดดิ้ง คิดเป็นร้อยละ 37.4

- ระยะเวลารู้จักหน่วยงานที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน เฉลี่ย 7.9 เดือน ต่ำสุด 1 เดือน สูงสุด 18 เดือน ส่วนใหญ่รู้จักหน่วยงานระยะเวลา 1-6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 53.6 ระยะเวลารู้จักหน่วยงานที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน เฉลี่ย 9.7 เดือน ต่ำสุด 1 เดือน สูงสุด 16 เดือน ส่วนใหญ่รู้จักหน่วยงานเป็นระยะเวลามากกว่า 12 เดือน คิดเป็นร้อยละ 41.7 ระยะเวลารู้จักหน่วยงานที่ส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เฉลี่ย 8.8 เดือน ต่ำสุด 1 เดือน สูงสุด 18 เดือน ส่วนใหญ่รู้จักหน่วยงานระยะเวลา 1-6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 35.7

- จากการศึกษาพบว่า แหล่งที่ทำให้รู้จักหน่วยงานที่ทำการส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน ส่วนใหญ่รู้จักจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 57.1 และแหล่งที่ทำให้รู้จักหน่วยงานที่ทำการส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน ส่วนใหญ่รู้จักจากเพื่อนบ้านชักชวน คิดเป็นร้อยละ 66.7

เงื่อนไขของบริษัทผู้ทำการส่งเสริมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 51.8 จะทราบเงื่อนไขของบริษัททำการส่งเสริมมากกว่า 10 ข้อ และรองลงมาร้อยละ 48.2 ทราบเงื่อนไขของบริษัททำการส่งเสริมน้อยกว่าเท่ากับ 10 ข้อ

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระที่ใช้การทดสอบแบบไคสแควร์ ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิก พื้นที่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น ผลผลิตมะเขือม่วงญี่ปุ่น รายได้นอกภาคเกษตร แรงงานที่ใช้ในครัวเรือน แหล่งทุนและสินเชื่อ การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องมะเขือม่วงญี่ปุ่น ประสิทธิภาพในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น ระยะเวลาที่รู้จักบริษัท และเงื่อนไขของบริษัทผู้ทำการส่งเสริมการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น พบว่า

5.1 เพศ พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 41)

5.2 อายุ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 42)

5.3 ระดับการศึกษา พบว่า ระดับศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 43)

5.4 จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 44)

5.5 พื้นที่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น พบว่า พื้นที่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 45)

5.6 ผลผลิตมะเขือม่วงญี่ปุ่น พบว่า ผลผลิตมะเขือม่วงญี่ปุ่นไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 46)

5.7 รายได้นอกภาคเกษตร พบว่า รายได้นอกภาคเกษตรไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 47)

5.8 แรงงานที่ใช้ในครัวเรือน พบว่า แรงงานที่ใช้ในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 48)

5.9 แหล่งเงินและสินเชื่อ พบว่า แหล่งเงินและสินเชื่อไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 49)

5.10 การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องมะเขือม่วงญี่ปุ่น พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องมะเขือม่วงญี่ปุ่นไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 50)

5.11 ประสิทธิภาพในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น พบว่า ประสิทธิภาพในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 51)

5.12 ระยะเวลาที่รู้จักบริษัท พบว่า ระยะเวลาที่รู้จักบริษัทมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 52)

5.13 เจ็อนใจของบริษัทผู้ทำการส่งเสริมการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น พบว่า เจ็อนใจของบริษัทผู้ทำการส่งเสริมการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกร (ตารางที่ 53)

อภิปราย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Independent Variables) กับตัวแปรตาม (Dependent Variables) พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่รู้จักบริษัท และเจ็อนใจของบริษัทผู้ทำการส่งเสริมการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. อายุ จากการศึกษพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันคือ เกษตรกรที่มีอายุเพิ่มมากขึ้นมีความสนใจที่จะตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันมากกว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อย เนื่องจากเกษตรกรเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ และลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการเพาะปลูก เพราะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาให้การส่งเสริม สอดคล้องกับการศึกษาของ อลงกรณ์ (2534) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ของชาวบ้าน ในหมู่บ้านเทคโนโลยีของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ นอกจากนี้ นพรัตน์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของเกษตรกร จังหวัดลำปาง พบว่า อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

2. ระดับการศึกษา จากการศึกษพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันคือ เกษตรกรที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีการยอมรับในการตัดสินใจในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรพร้อมที่จะได้รับความรู้ เทคนิค ข้อมูลใหม่ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อที่จะสามารถผลิตผลผลิตที่คุณภาพ ปริมาณเพิ่มขึ้น และผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการปลูกพืชหมุนเวียนของเกษตรกร จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อปี 2518 พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาสูงยอมรับการปรับปรุงสภาพพื้นที่นามากกว่าเกษตรกรที่มีการศึกษาดำ และเกษตรกรที่ไม่เคยเรียนในโรงเรียน (พิศนัย, 2518) และ เสนาะ (2540) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับโคขาวลำพูนของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการ

ยอมรับโคชาวลำพูนของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า เกษตรกรที่อ่านออกเขียนได้มากกว่าจะตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นมากกว่า ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า เกษตรกรที่อ่านออกเขียนได้สามารถรับรู้ข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจได้ดีกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาน้อย

3. ระยะเวลาที่รู้จักบริษัท จากการศึกษาพบว่า ระยะเวลาที่รู้จักบริษัทมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันคือ เกษตรกรจะใช้เวลาในการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นน้อยลงเนื่องจากได้รับการเข้าไปส่งเสริม แนะนำ ให้ความรู้ และได้รับการชักชวนจากญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก ทำให้เกิดความเชื่อมั่นที่จะทำการผลิต ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีส่วนสำคัญที่จะมีส่วนกระตุ้นให้เกษตรกรตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพัน จากการศึกษาของ บุญธรรม (2536) พบว่า ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลสูงใจให้เกษตรกรยอมรับและปฏิบัติตามแนวความคิดใหม่ๆ

4. เจือใจของบริษัทผู้ทำการส่งเสริมการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกและไม่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันคือ เกษตรกรที่ทราบเจือใจของบริษัทมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจทำสัญญากับทางบริษัทมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรจำเป็นต้องรู้กฎข้อบังคับของทางบริษัทเพื่อป้องกันการไม่เข้าใจหรือป้องกันรักษาสิทธิที่เกษตรกรพึงจะได้จากการทำสัญญา เมื่อเห็นความเหมาะสมแล้วจึงทำการตัดสินใจที่จะทำสัญญา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปุณณรัตน์ (2547) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อบริษัทของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากในเรื่องของการจ่ายเงิน ค่าผลผลิต การให้ปัจจัยการผลิตในรูปแบบสินเชื่อ จดรับซื้อผลผลิต การรับซื้อ และการดูแลของพนักงานส่งเสริม

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. เหตุผลประกอบการตัดสินใจปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับเพื่อนบ้าน ชักชวนและการที่ทำให้รายได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นในการที่จะส่งเสริมการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นนั้นไม่ควรที่จะมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่เข้าไปส่งเสริมเพียงเท่านั้น แต่ยังคงอาศัยเกษตรกรที่ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นอยู่แล้วชักชวนเพื่อนบ้านด้วย เนื่องจากเกษตรกรจะมีความเชื่อใจกับเกษตรกรที่มีความรู้จักกันอยู่แล้ว และนอกจากนี้ยังจะทำให้เห็นถึงผลที่เกษตรกรที่ทำอยู่แล้วได้รับ จะยิ่งทำให้เกษตรกรรายใหม่ๆ มั่นใจและเกิดความสนใจที่เข้าร่วมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้น

2. ในการเข้าไปส่งเสริมควรจะมีเจือใจไปที่เกษตรกร ที่มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 38 ปี ระดับการศึกษาอยู่ที่ประถมศึกษาขึ้นไป เนื่องจากเกษตรกรกลุ่มนี้จะมีความสนใจที่จะเข้าร่วมปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีสัญญาผูกพันมากกว่าในกลุ่มอื่นๆ

3. ในการเข้าไปส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ของบริษัทควรที่จะให้ความรู้กับเกษตรกรในเรื่องของเงื่อนไขของบริษัทด้วย เนื่องจากการที่เกษตรกรจะตัดสินใจเข้าร่วมโครงการหรือไม่นั้นเงื่อนไขของทางบริษัทมีส่วนที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม เพราะเกษตรกรจะได้ทราบถึงผลประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับนอกเหนือจากการที่เกษตรกรจะได้รับรายได้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

1. ทางบริษัทควรมีการสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในเรื่องของรายได้ที่มีความแน่นอนมั่นคงเพียงพอและคุ้มค่าในการปฏิบัติ
2. ควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้ในการปฏิบัติต่อการเตรียมพื้นที่ในการปลูกเริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน การขึ้นแปลงที่เหมาะสมในการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น การดูแลรักษาการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงที่ถูกต้องและเหมาะสมและการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ถูกต้องและทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหายน้อยที่สุด
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจัดทำตารางการเยี่ยมชมให้ชัดเจน และเข้าไปเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอ และให้ทั่วถึงในพื้นที่ทำการเพาะปลูก
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรแนะนำวิธีการและเทคนิค ประโยชน์ของสารเคมีแต่ละชนิดเพื่อให้เกษตรกรเกิดความรู้ เข้าใจและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
5. บริษัทฯ ต้องจัดพนักงานรับซื้อให้เพียงพอต่อปริมาณผลผลิต ฝึกทักษะด้านมาตรฐานคุณภาพการรับซื้อ แนะนำเกษตรกรเข้าใจถึงเกรดหรือคุณภาพมาตรฐานของแต่ละเกรด หากคุณภาพไม่ดีควรที่จะต้องแนะนำวิธีการปฏิบัติดูแลรักษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงระบบการปลูก การจัดการ และการใช้ปัจจัยการผลิตของมะเขือม่วงญี่ปุ่นที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการวางแผน และความสำเร็จ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยทางด้านอื่น ๆ เพิ่มนอกเหนือจากทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันจะนำไปสู่การตัดสินใจร่วมโครงการปลูกพืชแบบมีสัญญาต่อไป
3. ควรศึกษาเชิงพัฒนาในการหาแนวทางที่เหมาะสมระหว่างเกษตรกรกับบริษัท ในการทำการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธสัญญา ทั้งในแง่ของระบบ วิธีการ เงื่อนไขต่าง ๆ ที่สามารถดำเนินงานและได้ผลประโยชน์ร่วมกันได้
4. ควรศึกษาถึงผลกระทบของการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นต่อวงจรการปลูกพืชอื่น ๆ ซึ่งเป็นพืชหลัก และพืชเดิมในพื้นที่
5. ควรมีการศึกษาถึงการเกษตรแบบมีสัญญากับพืชอื่น ๆ ที่มีขนาดทางการตลาด เพื่อพัฒนางานด้านส่งเสริมการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved